

JEESUSE HILISEM LAPSEIGA

KUIGI Jeesusel oleksid Aleksandrias olnud paremad õppimisvõimalused kui Galileas, poleks tal olnud seal nii suurepärasest keskkonda oma eluliste probleemide lahendamiseks minimaalse haridusalase juhendamise ja pidevaid kontakte nii paljude erinevatesse klassidesse kuuluvate meeste ja naistega tsiviliseeritud maailma kõigist paikadest. Kui ta oleks Aleksandriasse jäänud, oleksid tema haridust suunanud juudid üksnes juutide tavade järgi. Naatsaretis sai ta hariduse ja koolituse, mis valmistas teda paremini ette paganate mõistmiseks ja andis talle parema ning tasakaalustatuma pildi heebrea teoloogia idapoolse ehk babüloonia ja läänepoolse ehk hellenistliku suuna suhtelistest väärtustest.

1. JEESUSE ÜHEKSAS ELUAASTA (3. A PKR)

¹ Kuigi ei saa öelda, et Jeesus kunagi tõsiselt haige oli, põdes ta sel aastal koos oma vendade ja väikese õega kergemaid lastehaigusi.

² Kooliskäimine jätkus ja ta oli endiselt soositud õpilane, kellele anti iga kuu üks nädal vabaks, ja ta jagas oma vaba aega enam-vähem võrdselt isaga naaberlinnadesse reisimise, Naatsaretist lõunas asuva onu talus viibimise ja Magdala kalaretkede vahel.

³ ¶ Koolis tekkis kõige tõsisem probleem hilistalvel, kui Jeesus sõandas vastu vaielda hazani õpetusele, et kõik kujutised, pildid ja joonistused on oma olemuselt ebajumalate kummardamine. Jeesusele meeldis joonistada maastikke ja vormida pottsepasavist mitmesuguseid esemeid. Kõik see oli juudi seadustega rangelt keelatud, kuid seni oli ta suutnud vanemate vastuväited sedavõrd tagasi lükata, et nad olid lubanud tal seda tegevust jätkata.

⁴ Sama probleem kerkis aga uuesti üles koolis, kui üks mahajäänud õpilane nägi Jeesust koolitaja pörandale söega õpetajat joonistamas. Seal oli see pilt kõigile näha, ja paljud sünagoogivanemad olid seda näinud, enne kui komitee läks Joosepi juurde nõudma, et ta oma seadustele mittealluvat poega kuidagi kuuletuma sunniks. Ja ehkki see polnud esimene kord, mil Joosepile ja Maarjale oli nende mitmekülgse ja aktiivse lapse tegevuse peale kaevatud, oli see kõige tõsisem süüdistus, mis tema vastu seni oli esitatud. Jeesus istus tagaukse juures suurel kivil ja kuulas mõnda aega oma kunstiliste püüdluste vastu suunatud süüdistusi. Talle ei meeldinud, et nad tema väidetavates üleastumistes isa süüdistasid; seepärast astus ta sisse ja jäi kartmatult oma süüdistajate ette seisma. Sünagoogivanemad sattusid segadusse. Mõnele tegi see episood pigem nalja, kuid üks või kaks meest näis pidavat poisit tegu pühadust, võib-olla koguni Jumalat ennast teotavaks sammuks. Joosep oli hämmingus, Maarja nõrдинud, kuid Jeesus soovis kindlalt, et teda ära kuulataks. Ta ütles,

mis tal öelda oli, kaitses julgelt oma seisukohta ja teatas täielikku enesekontrolli säilitades, et kuuletub selles nagu teisteski vaieldavates küsimustes oma isa otsusele. Ja sünagoogivanemate komitee lahkus vaikides.

⁵ Maarja püüdis Joosepit mõjutada, et too lubaks Jeesusel savist esemeid kodus vormida, kui ta töötab, et ei tegele nende küsitavate ettevõtmistega enam koolis, aga Joosep tundis, et ta on sunnitud käskima poisit kuuletuda teisele käsule rabide tõlgenduse kohaselt. Ja nii ei joonistanud ega vorminud Jeesus sellest päevast saadik enam ühtki kuu seni, kuni ta oma isa majas elas. Ent ta polnud veendunud, et oli midagi valesti teinud, ja oma lemmiktegevusest loobumine oli tema nooruse üks suuri katsumusi.

⁶ ¶ Juunikuu teisel poolel ronis Jeesus koos isaga esmakordselt Taabori mäe tippu. Päev oli selge ja neile avanes suurepärase vaade. Üheksa-aastasele poisile tundus, nagu oleks ta tõesti näinud sealt kogu maailma, kui välja arvata India, Aafrika ja Rooma.

⁷ ¶ Jeesuse teine õde Marta sündis neljapäeva, 13. septembri öösel. Joosep oli nüüd mõneks ajaks koju jäänud ja alustas kolm nädalat pärast Marta sündi maja juurdeehitust, millest pidi saama ühtaegu nii töökoda kui ka magamistuba. Jeesusele valmistati väike tööpink ja ta sai endale esimest korda oma tööriistad. Ta töötas palju aastaid aegajalt selle tööpingi taga ja õppis pika peale väga meisterlikult kaelkooke valmistama.

⁸ ¶ Säärast külma nagu sel ja järgmisel talvel polnud Naatsaretis olnud palju aastakümneid. Jeesus oli näinud mägedes lund ja ka Naatsaretis oli mitu korda lund sadanud, mis küll vaid lühikeseks ajaks maha jäi, kuid jääd polnud ta enne seda talve veel näinud. Tõsiasi, et vesi võib esineda kas tahkel, vedelal või auru kujul — ta oli ammu mõtisklenud keedupottidest eralduva auru üle — pani poisit mõtlema füüsilise maailma ja selle ülesehituse peale; samas oli selle kasvava nooruki isiksus kogu kaugeleulatuva universumi kõigi asjade looja ja korrastaja.

⁹ Naatsareti kliima polnud karm. Kõige külmem kuu oli jaanuar, mil keskmine temperatuur oli ca 10 °C. Juulis ja augustis, mis olid kõige soojemad kuud, tõusis temperatuur 24–32 °C. Mägedest kuni Jordani ja Surnumere oruni võis kliima Palestiinas varieeruda jäisest pakasest kõrvetava palavuseni. Juutidel oli teatud mõttes ettevalmistus elamiseks peaaegu kõigis maailma erinevates kliimavööndites.

¹⁰ Ka kõige soojematel suvekuudel puhus tavaliselt umbes kella kümnest hommikul kuni kella kümneni õhtul läänest jahe briis. Kuid aegajalt lõõtsusid üle kogu Palestiina ida poolt kõrbest saabuvalt kohutavalt kuumad tuuled. Need puhangud esinesid tavaliselt veebruaris ja märtsis, enne vihmahooaja lõppu. Tol

ajal tuli novembrist aprillini ette värskendavaid vihmasadusid, kuid mitte pidevalt. Palestiinas oli ainult kaks aastaega, suvi ja talv, kuiv ja sadude periood. Jaanuaris hakkasid lilled õitsema ja aprilli lõpuks oli kogu maa üksainus määratu suur lilleaed.

¹¹ ¶ Selle aasta mais aitas Jeesus onu talus esimest korda vilja koristada. Enne kolmeteistkümneaastaseks saamist teadis ta üht-teist peaaegu kõigist meeste ja naiste tööd Naatsaretis ja selle ümbruses, välja arvatud metallitööst. Hiljem, pärast isa surma, veetis ta mitu kuud ka sepikojas.

¹² Kui tööd oli vähe ja karavane saabus harva, käis Jeesus sageli isaga huvi- ja tööreisidel lähedalasuvas Kaanas, Een-Dooris ja Nainis. Poisikesena oli ta tihti käinud Sepphorises, mis paiknes umbes viis kilomeetrit Naatsaretist loodes ning oli ligikaudu 4. a eKr kuni 25. a pKr Galilea pealinn ja üks Herodes Antipase residentse.

¹³ Jeesus kasvas üha nii füüsiliselt, intellektuaalselt, sotsiaalselt kui ka vaimselt. Tema reisid kodust kaugele aitasid tal oma pereliikmeid paremini mõista ja neisse leplikumalt suhtuda ning selleks ajaks olid isegi vanemad hakanud temalt midagi õppima, mitte ainult teda õpetama. Jeesus oli originaalne mõtleja ja juba noorest peast oskuslik õpetaja. Ta oli pidevalt vastuolus niinimetatud suuliste seadustega, kuid ta püüdis end alati oma pere tavadega kohandada. Ta sai omavanuste lastega üsna hästi läbi, kuid nende aeglaselt toimiv meel heidutas teda sageli. Enne kümneaastaseks saamist oli temast kujunenud seitsmeliikmelise poisterühma juht; nad moodustasid ühingu, mille eesmärk oli arendada oma mehelikke — füüsilisi, intellektuaalseid ja religioosseid — omadusi. Jeesusel õnnestus õpetada neile poisikestele palju uusi mängu- ja muid aktiivseid vaba aja veetmise viise.

2. KÜMNES ELUAASTA (4. A PKR)

¹ Oli viies juuli, kuu esimene sabbat, kui Jeesus väljendas isaga maateel jalutades esmakordselt tundeid ja mõtteid, mis näitasid, et ta hakkab oma eluülesande ebatavalisest olemusest teadlikuks saama. Joosep kuulab oma poja ülitähtsaid sõnu tähelepanelikult, kuid kommenteeris neid vähe; omalt poolt ta informatsiooni ei andnud. Järgmisel päeval oli Jeesusel samalaadne, kuid pikem jutuaajamine emaga. Ka Maarja kuulab poissi midagi omalt poolt lisamata. Kulub peaaegu kaks aastat, enne kui Jeesus taas vestles vanematega tema teadvuses üha selgemaks saavast ilmutusest oma isiksuse olemuse ja maise missiooni laadi kohta.

² ¶ Augustis astus ta sünagogikooli kõrgemasse astmesse. Ta tekitas koolis oma küsimustega pidevalt segadust. Kogu Naatsaretis oli tema pärast üha enam sekeldusi. Ta vanemad ei tahtnud talle keelata nende häirivate küsimuste esitamist ja tema peaõpetajale pakkusid poisi uudishimu, taiplikkust ja teadmistejanu suurt huvi.

³ Jeesuse mängukaaslased ei näinud tema käitumises midagi üleloomulikku, ta oli paljuski üsna nendesarnane. Õppimine huvitas teda mõnevõrra enam kui enamikku lapsi, kuid sugugi mitte ebatavalisel määral. Ta esitas koolis lihtsalt rohkem küsimusi kui kaasõpilased.

⁴ ¶ Tema võib-olla kõige ebatavalisem ja silmapaistvam joon oli soovimatus võidelda oma õiguste eest. Ta oli oma vanuse kohta hästiarenenud noormees, mistõttu tundus tema mängukaaslastele imelik, et ta ei tahtnud end kaitsta isegi ebaõigluse ja isiklike solvanguite eest. Tegelikult ta ei kannatanudki väga selle omaduse pärast tänu oma sõprusele endast vanema naabri poisi Jaakobiga. See noormees oli ühe müürsepa, Joosepi äripartneri poeg. Jaakob imetles Jeesust väga ja pidas oma kohuseks jälgida, et keegi talle liiga ei teeks, sest Jeesusele olid füüsilised kaklused vastumeelt. Korduvalt juhtus, et vanemad ulakad poisid ründasid Jeesust, lootes tema tuntud vagurusele, kuid said müürsepa pojalt Jaakobilt, sellelt isehakanud eestvõitlejalt ja alati valmis kaitsjalt, iga kord kiire ja kindla vastulöögi.

⁵ Jeesus oli üldtunnustatud juht neile Naatsareti poistele, kes hindasid oma aja ja põlvkonna kõrgemaid ideaale. Tema noored kaaslased armastasid teda mitte ainult sellepärast, et ta oli õiglane, vaid ka tema haruldase ja mõistva osavõtlikkuse pärast, milles avaldus taktiküllase kaastundeni ulatuv armastus.

⁶ Sel aastal hakkas ta märgatavalt eelistama vanemate inimeste seltskonda. Talle meeldis rääkida tarkade vanemate inimestega kultuuri-, haridus-, sotsiaal-, majandus-, poliitika- ja religiooniküsimustest ning tema mõttesügav arutlusoskus ja tähelepanuvõime võlusid täiskasvanud kaaslasi sedavõrd, et nad olid alati enam kui valmis temaga vestlema. Kuni selle ajani, mil pere ülalpidamine tema õlgadele langes, püüdsid ta vanemad teda pidevalt mõjutada suhtlema omaealistega või enam-vähem omaealistega, mitte vanemate ja teadjamate inimestega, keda ta ilmselgelt näis eelistavat.

⁷ Aasta lõpupoole käis ta kaks kuud oma onuga Galilea järvel kalaretkedel, mis õnnestusid hästi. Enne täiskasvanuks saamist oli ta juba osav kalamees.

⁸ Tema füüsiline areng jätkus, koolis oli ta edasijõudnud, eesõigustega õpilane, kodus sai ta oma nooremate vendade ja õdedega üsna hästi läbi. Tema eeliseks oli see, et ta oli vanuselt järgmisest lapsest kolm ja pool aastat vanem. Naatsaretis suhtusid kõik temasse hästi, välja arvatud mõnede kehvemate õpilaste vanemad, kelle arvates Jeesus oli liiga ninakas ega olnud piisavalt aupaklik ja vaoshoitud nagu noortele kohane. Ta kaldus juhtima oma noorte kaaslaste mängu tõsisematesse ja mõttetegevust nõudvatesse kanalitesse. Ta oli sündinud õpetaja ja lihtsalt ei suutnud jätta õpetamata ka siis, kui eesmärk oli vaid mäng.

⁹ Joosep hakkas Jeesusele varakult õpetama erinevaid elatise teenimise viise, selgitades talle põllumajan-

duse eeliseid, võrreldes tootmise ja kaubandusega. Galilea oli kaunim ja jõukam piirkond kui Juudamaa ning elamiskulud olid seal neljandiku võrra väiksemad Jeruusalemmast ja Juudamaast. See oli põllumajanduslike külade ja jõukate tööstuslinnade ala, kus oli üle kahesaja enam kui viie tuhande elanikuga linna ja kolmkümmend enam kui viieteistkümne tuhande elanikuga linna.

¹⁰ Kui Jeesus käis isaga esimest korda Galilea järvel kalatööndusega tutvumas, oli ta juba peaaegu otsustanud kaluriks saada, kuid lähedased sidemed isa ametiga mõjutasid teda hiljem puusepaks hakkama. Mitmete hilisemate mõjude tõttu sai temast siiski lõpliku valiku tulemusena uut tüüpi usuõpetaja.

3. ÜHETEISTKÜMNES ELUAASTA (5. A PKR)

¹ Kogu selle aasta käis poiss endiselt isaga reisimas, kuid külastas sageli ka oma onu talu ja aeg-ajalt Magdalat, mille lähistel elas tema onu, kellega ta kalastamas käis.

² Joosepil ja Maarjal tekkis sageli kiusatus Jeesust eriliselt soosida või muul viisil välja näidata, et nad teavad, et Jeesus on töötatud laps, määratud poeg. Kuid mõlemad vanemad olid neis küsimustes erakordselt targad ja arukad. Neil vähestel kordadel, mil nad teda mingilgi viisil eelistasid, keeldus poiss kiiresti igasugusest erilisest tähelepanust.

³ Jeesus veetis üsna palju aega karavane varustavas poes ja kõigist maailma nurkadest saabuvate rändajatega vesteldes omandas ta oma vanuse kohta hämmastava teadmistepagasi rahvusvahelisest olukorrast. See oli viimane aasta, mil ta veel palju vabalt mängida ja nooruslikku rõõmu tunda sai. Sellest ajast tekkis tolle nooruki ellu kiiresti üha enam ja enam raskusi ja kohustusi.

⁴ ¶ Kolmapäeva, 24. juuni õhtul 5. a pKr sündis Juudas. Seitsmenda lapse sünniga kaasnes palju komplikatsioone, Maarja oli nädalaid nii tõsiselt haige, et Joosep jäi koju. Jeesusel oli küllaga tegemist isa asjade ajamisega ja arvukate kohustuste täitmisega. Sel noorukil ei tekkinud enam kunagi võimalust oma varasemate aastate lapseliku ellusuhtumise juurde tagasi pöörduda. Alates ema haigestumisest — just enne Jeesuse üheteistkümnendaastaseks saamist — oli ta sunnitud täitma vanima poja kohustusi ja tegema kõike üks-kaks aastat varem, kui see koorem tegelikult oleks pidanud tema õlule langema.

⁵ Hazan veetis iga nädal ühe õhtu Jeesusega, aida-tes tal heebrea pühakirju õppida. Ta oli oma paljutõotava õpilase edasijõudmisest väga huvitatud, mistõttu nõustus teda paljuski aitama. See juudi pedagoog avaldas Jeesuse arenevale meelega suurt mõju, kuid ei suutnud aru saada, miks Jeesus suhtub nii ükskõikselts kõigisse tema soovitatud võimalustesse minna Jeruusalemma õpetatud rabide juurde edasi õppima.

⁶ ¶ Mai keskel läks poiss isaga ärireisile Skythopolisesse, Kreeka Dekapolise tähtsaimasse linna, mis oli iidne heebrea linn Beet-Sean. Joosep jutustas talle teel palju kuningas Saul ja vilistide muistsest ajaloost ning sellele järgnenud Iisraeli ajaloo tormilistest sündmustest. Selle niinimetatud paganliku linna puhtus ja kord jättis Jeesusele sügava mulje. Ta imetles vabaõhuteatrit ja „paganlike” jumalate palveldamisele pühendatud kaunist marmortemplit. Poisi entusiasm häiris Joosepit üsna palju ja ta püüdis neid häid muljeid kahan-dada, ülistades Jeruusalemmas asuva juudi templi ilu ja suurejoonelisust. Jeesus oli Naatsareti mäelt sagedi uudishimulikult seda suursugust Kreeka linna vaadelnud ja küsinud korduvalt tohutute üldkasutatavate ehitiste ja rikkalikult kaunistatud hoonete kohta, kuid isa oli alati püüdnud neile küsimustele vastamist vältida. Nüüd olid nad silmitsi selle paganliku linna iluga ja Joosepil ei olnud lihtne Jeesuse küsimusi tähelepanuta jätta.

⁷ Juhtumisi toimusid Skythopolise amfiteatris parajasti Kreeka Dekapolise linnade vahelised iga-aastased võistumängud, kus demonstreeriti füüsilist osavust, ning Jeesus soovis kindlalt, et isa viiks teda mängu vaatama. Ta nõudis seda nii tungivalt, et Joosep ei suutnud talle ära öelda. Mängud pakkusid poisile põnevust ja ta läks selle füüsilise arengu ning spordimeisterlikkuse demonstratsiooni vaimuga kogu südamest kaasa. Joosep oli äärmiselt šokeeritud, nähes poja vaimustust nende „paganlike” edevuse demonstratsioonide üle. Kui mängud läbi said, oli Joosepile elu suurimaks üllatuseks kuulda Jeesust neid kiitmas ja arvamust avaldamas, et ka Naatsareti noortele meestele oleks selline tervislik füüsiline tegevus vabas õhus väga kasulik. Joosep rääkis Jeesusega tõsiselt ja kaua nende harjutuste pahelisusest, kuid teadis väga hästi, et see poissi ei veennud.

⁸ Ainus kord, mil Jeesus üldse nägi oma isa enda peale vihastamas, oli tol õhtul võõrastemajas nende toas, mil poiss unustas vesteldes juudi mõttesuunad sel määral, et soovitas Joosepil koju jõudes kaasa aidata ka Naatsaretti amfiteatri ehitamisele. Kui Joosep kuulis oma vanimat poega nii ebajuudilikke mõtteid väljendamas, unustas ta oma tavalise meelerahu ja hüüdis Jeesusel vihaselt ölgadest haarates: „Poeg, ära enam kunagi oma elus väljenda nii pahelist mõtet!” Isa emotsionaalne reageering hämmastas Jeesust; isa ei olnud kunagi tema peale pahandanud ja ta oli toimuva üle ütlemata imestunud ja šokeeritud. Ta vastas ainult: „Väga hea, isa, olgu siis nii.” Ja nii kaua kui isa elas, ei vihjanud poeg enam kunagi sõnagagi kreeklaste mängudele ega muule sportlikule tegevusele.

⁹ Hiljem nägi Jeesus Jeruusalemma kreeka amfiteatrit ja sai teada, kui vihkamisväärased on niisugused asjad juutide vaatepunktist. Vaatamata sellele püüdis ta kogu oma elu enda päevakavasse ja — niivõrd kui juudi tavad seda lubasid — hiljem ka oma kaheteistkümn

apostli igapäevategevusse sisse viia tervisliku puhkuse ideed.

¹⁰ Jeesus oli oma üheteistkümnenda eluaasta lõpuks energiline, hästiarenenud, parasjagu humoorikas ja üsna heatujuline nooruk, kuid sellest ajast peale hakkas tal üha enam esinema iseäralikke sügavate mõtiskluste ja tõsiste vaatluste perioode. Ta kaldus üsna palju mõtlema selle üle, kuidas täita perekondlikke kohustusi ja kuuletuda samal ajal oma missioonile maailma ees; ta oli juba mõistnud, et tema ülesanne ei piirdu ainult juudi rahva paremaks muutmisega.

4. KAHETEISTKÜMNES ELUAASTA (6. A PKR)

¹ See oli Jeesuse elus sündmusrikas aasta. Ta tegi koolis endistviisi edusamme ja uuris väsimatult loodust, samuti üha enam ka seda, kuidas inimesed endale elatist teenivad. Ta hakkas alaliselt tööle koduses puusepatöökodas ja tal lubati oma teenistust enda äranägemist mööda kasutada, mis oli juudi perekonnas väga ebatavaline. Talle sai sel aastal selgeks seegi, et niisugused asjad tuleb perekonna saladuseks jätta. Ta hakkas tunnetama, et ta on külas probleeme tekitanud, ning varjas nüüdsest üha diskreetsemalt kõike, mis võinuks lasta teda teistest erinevana paista.

² Kogu selle aasta oli tal oma missiooni olemuse suhtes mitmeid ebakindluse-, isegi tõelisi kahtluseperioode. Tema inimmeele loomulik areng ei võimaldanud tal veel oma kahese olemuse reaalsusest tõeliselt aru saada. Tema isiksus oli üks, mistõttu tema teadvusel oli raske ära tunda nende tegurite kahest päritolu, millest sellesama isiksuse olemus koosnes.

³ Sellest ajast peale hakkas ta oma vendade ja õdedega paremini läbi saama. Ta oli üha taktitundelisem ja alati osavõtlik, püüdes nende heaolu ja õnne silmas pidada ning tundes rõõmu nendega suhtlemisest, kuni alustas oma avalikku teenistust. Täpsemini öeldes sai ta edaspidi suurepäraselt läbi Jaakobuse, Mirjami ja kahe noorema (sel ajal veel sündimata) lapse Aamose ja Rutiga. Martaga oli tal alati olnud päris hea läbisaamine. Kuid palju probleeme tekkis tal kodus oma tülide tõttu Joosepi ja Juudaga, eriti just viimasega.

⁴ ¶ Joosepile ja Maarjale oli tõsine katsumus sellise enneolematu, ühtaegu jumaliku ja inimliku lapse üleskasvatamine, ning nad väärivad oma vanemakohustuste ustava ja eduka täitmise eest suurt tunnustust. Jeesuse vanematele sai üha selgemaks, et nende vanimas pojast on midagi üleiniplikku, kuid nad ei osanud kunagi aimatagi, et see töötatud laps on tegelikult ja tõeliselt selle kohaliku universumi kõigi asjade ja olendite looja. Joosep ja Maarja elasid ja surid, saamata kunagi teada, et nende poeg Jeesus on tegelikult surelikus ihus kehastunud Universumi Looja.

⁵ Jeesus pööras sel aastal varasemast enam tähelepanu muusikale ja pidas kodus endiselt kooli oma õdede ja vendade õpetamiseks. Ligikaudu sel ajal hakkas poiss teravalt tunnetama Joosepi ja Maarja erinevaid

seisukohti oma missiooni olemuse suhtes. Ta mõtles üsna palju oma vanemate eriarvamuste üle, kuuldud sageli nende jutuaajamisi, mis toimusid siis, kui tema nende arvates sügavas unes oli. Jeesus kaldus üha enam oma isa seisukoha poole ning ta emale tegi haiget arusaamine, et poeg loobub oma eluga seotud küsimustes järk-järgult tema juhustest. Aastate möödudes see arusaamade lahknevus üha suurenes. Maarja sai Jeesuse missiooni tähtsusest aina vähem aru ning sellele heale emale tegi üha enam valu lemmikpoja suutmatus tema armastavaid ootusi täita.

⁶ Joosepi usk Jeesuse missiooni vaimsesse olemusse kasvas pidevalt. Ja sel ning teistel, tähtsamatel põhjustel on tõesti kahju, et ta ei saanud elada nii kaua, et näha, kuidas täitub tema ettekujutus Jeesuse annetumiselust maa peal.

⁷ ¶ Oma viimasel kooliaastal, kui Jeesus oli kahe-teistkümnenda aastane, pidas ta oma isaga ägedaid väitlusi juudi tava üle puudutada majast väljudes ja majja sisenedes alati ukseposti kohale naelutatud pärgamenti ja suudelda siis pärgamenti puudutanud sõrme. Selle rituaali juures tavatseti öelda: „Issand hoiab su väljumist ja su tulemist nüüd ja igavesti.” Joosep ja Maarja olid Jeesusele korduvalt selgitanud, et kujusid valmistada ja joonistusi teha ei tohi, sest seesugust loomingut võib kasutada ebajumalakummardamiseks. Kuigi Jeesus ei saanud kujude ja piltide vastasest keelust päriselt aru, hindas ta kõrgelt põhimõttekindlust ja seepärast juhtis ta isa tähelepanu asjaolule, et see tava ukseposti pärgamenti puudutada on samuti sisuliselt ebajumalakummardamine. Ja pärast seda vaidlust Jeesusega võttiski Joosep pärgamenti maha.

⁸ Aja möödudes aitas Jeesus muuta mitmeid juurdunud usuvorme, näiteks perekonnapalvusi ja muid tavasid. Naatsaretis oli see võimalik, sest sealne sünagoog oli rabide liberaalse koolkonna mõju all, kelle eridaks esindajaks oli Naatsareti õpetaja Joose.

⁹ Selle ja kahe järgmise aasta jooksul kannatas Jeesus tugeva vaimse surutise all, sest ta pidi oma isiklike seisukohti usutavade ja sotsiaalsete kommete osas pidevalt kohandama vanemate juurdunud tõekspidamistega. Tema tuju rikkus vastuolu soovi vahel jääda truuks oma veendumustele ja kohusetundlikult alistuda oma vanematele; peamise vastuolu tekitasid kaks tähtsat käsku, mis olid tema noorukimeeles esikohal. Üks oli „Jää truuks oma kõrgeimatele veendumustele tõest ja õiglusest!” ja teine „Sa pead oma ema ja isa austama, sest nemad on andnud sulle elu ja sind üles kasvatanud!”. Ta ei jätnud aga täitmata oma kohust ühitada iga päev seda ustavust oma isiklikele veendumustele kohusetundega pere suhtes ja talle pakkus rahuldust siduda oma isiklike veendumusi ja perekonnakohustusi üha harmoonilisemalt meisterlikuks arusaamaks rühmasolidaarsusest, mis põhineb ustavusel, õiglusel, sallivusel ja armastusel.

5. TEMA KOLMETEISTKÜMNES ELUAASTA (7. A PKR)

¹ Sel aastal jõudis Naatsareti poiss poisieast noormeheikka, tema hääl hakkas muutuma ja muud meele ning keha omadused andsid tunnistust tärkavast mehelikkusest.

² Pühapäeva, 9. jaanuari öhtul 7. a pKr sündis tema väikevend Aamos. Juudas polnud veel kaheaastane ja väike õde Rutt oli veel sündimata; seega jäi pärast isa õnnetut surma järgmisel aastal Jeesuse hoole alla suur väikeste lastega pere.

³ ¶ Veebruari keskel sai Jeesusele kui inimesele selgeks, et talle on määratud täita maa peal oma missioon ning valgustada inimesi ja ilmutada neile Jumalat. Selle pealtnäha tavalise Naatsareti juudinoormehe meeles omandasid kuju ülitähtsad otsused ja kaugeleulatuvad kavad. Kogu Nebadoni intellektiolenid vaatasid lummatult ja hämmastunult, kuidas see kõik hakkas nüüdseks noorukiikka jõudnud puusepapoja mõtetes ja tegudes avanema.

⁴ ¶ Esmaspäeval, 20. märtsil 7. a pKr lõpetas Jeesus Naatsareti sünagoogi juures tegutseva kohaliku kooli. See oli iga edasipüüdliku juudi pere elus suurpäev, kui vanem poeg kuulutati „käsuseaduse pojaks” ja Iisraeli Issanda Jumala väljalunastatud esmasündinuks, „Kõigekõrgema lapseks” ja kogu maailma Issanda teenriks.

⁵ Eelmise nädala reedel oli Joosep tulnud Sepphorist, kus ta juhtis ühe uue üldkasutatava hoone ehitust, et sellel röömsal sündmusel osaleda. Jeesuse õpetaja uskus kindlalt, et erksale ja usinale õpilasele on määratud mingis mõttes väljapaistev elu, mingi silmapaistev ülesanne. Vaatamata kõigile oma muredele seoses Jeesuse mittekonformistlike kalduvustega tundsid vanemad poisi üle suurt uhkust ja olid juba hakanud plaane tegema, saatmaks teda Jeruusalemma kuulsatesse heebrea akadeemiasse edasi õppima.

⁶ Kui Jeesus kuulis neid plaane arutatavat, süvenes üha rohkem tema veendumus, et ta ei lähe kunagi Jeruusalemma rabide juurde õppima. Kuid ta ei osanud aimatagi, et tulekul on tragöödia, mis sunnib teda neist plaanidest kindlalt loobuma ja võtma endale vastutuse suure perekonna — ema, tema enda ja veel viie venna ning kolme õe — toetamise ja suunamise eest. Arvatavasti sai Jeesus selle pere üleskasvatamisel suuremad ja pikaajalisemad kogemused kui tema isa Joosep. Ta täitis need nõuded, mis ta hiljem iseendale kehtestas: olla sellele nii äkki murest murtud ja ootamatult raske kaotuse osaliseks saanud perele — oma perele — targaks, kannatlikuks, mõistvaks ja tegusaks õpetajaks ning vanimaks vennaks.

6. REIS JERUUSALEMMA

¹ Jõudnud noormeheea künnisele ja sünagoogikoolid ametlikult lõpetanud, oli Jeesusel õigus minna koos vanematega Jeruusalemma, et osaleda oma esimese

paasapäeva pühitsemises. Sel aastal oli paasapäeva laupäeval, 9. aprillil 7. a pKr. Esmaspäeva, 4. aprilli varahommikul valmistus Naatsaretist Jeruusalemma minema üsna suur seltskond — 103 inimest. Nad rändasid lõuna poole Samaaria suunas, kuid pöörasid Jisreeli jõudes itta, siirdudes ümber Gilboa mäe Jordani jõe orgu, et mitte Samaariast läbi minna. Joosep ja tema pere oleksid hea meelega läinud Jaakobi allika ja Peeteli kaudu läbi Samaaria, et aga juudid ei tahtnud samaarlastega tegemist teha, otsustasid nad minna koos naabritega Jordani oru kaudu.

² Kardetud Arhelaos oli kukutatud ja neil polnud Jeesust Jeruusalemma viies eriti midagi karta. Sellest ajast, kui esimene Herodes oli püüdnud Petlemma imikut tappa, oli möödunud kaksteist aastat ja keegi poleks osanud seostada seda sündmust tolle tundmatu poisiga Naatsaretist.

³ Enne Jisreeli ristteele jõudmist möödusid nad vasakule jäävast iidsest Suunemi külast ja Jeesus kuulis taas lugusid seal kunagi elanud kogu Iisraeli kõige kaunimast neust ning Eliisa imepäraestest tegudest. Jisreelist möödudes jutustasid Jeesuse vanemad Aahabi ja Iisebeli ettevõtmistest ja Jehu kangelastegudest. Ümber Gilboa mäe minnes rääkisid nad palju Saulist, kes selle mäe nõlval endalt elu võttis, ja kuningas Taaveti seostest selle ajaloolise paigaga.

⁴ Ümber Gilboa mäe jalami rännates võisid palverändurid paremal näha Kreeka linna Skythopoli. Nad vaatasid kauguses paistvaid marmorehitiisi, kuid ei lähenenud paganlikule linnale, sest kartsid end sedavõrd rüvetada, et ei saa enam osa võtta paasapäeva pidulikest ja pühalikest tseremooniatest Jeruusalemmas. Maarja ei saanud aru, miks ei Joosep ega Jeesus tahtnud Skythopolisest rääkida. Ta ei teadnud nende eelmisel aastal puhkenud vaidlusest, sest temale ei olnud nad sellest vahejuhtumist kunagi rääkinud.

⁵ Nüüd viis tee otse alla troopilisse Jordani jõe orgu ja Jeesuse imetlev pilk langes peagi käänulisele Jordani jõe, mille sädelevad ja virvendavad veed voolasid Surnumerre. Selles troopikaorus lõunasse rännates võtsid nad üleriided seljast, tundsid rõõmu lopsakatest viljapõldudest ja kaunitest roosid õisi täis oleandritest, samal ajal kui kaugel põhjas kõrgus massiivne lumise tipuga Hermoni mägi, mis majesteetlikult ajaloolisele orule alla vaatas. Veidi enam kui kolm tundi pärast Skythopolisest möödumist jõudsid nad vuliseva oja äärde ja veetsid seal öö tähistaeva all.

⁶ ¶ Reisi teisel päeval möödusid nad paigast, kus Jabbok ida poolt Jordani jõega ühineb. Jõe orust ida poole vaadates jutustati Gideoni ajast, mil midjanlased valgusid sellesse piirkonda, et seda vallutada. Teise päeva öhtul jäid nad ööbima Jordani jõe oru kohal kõrguva suurima mäe Sartaba jalamile, mille tippu oli ehitatud Aleksandria kindlus, kus Herodes oli hoidnud vangis üht oma naistest ja kuhu ta oli matnud oma kaks kägistatud poega.

⁷ Kolmandal päeval möödusid nad kahest külast, mis Herodes oli hiljuti ehitanud, ja nägid nende suurepärast arhitektuuri ja kauneid palmiaedu. Videvikuks jõudsid nad Jeerikosse, kuhu jäid järgmise päevani. Joosep, Maarja ja Jeesus kõndisid tol öhtul kaks ja pool kilomeetrit iidse Jeeriko asukohani, kus Joosua, kelle järgi Jeesusele oli nimi antud, oli juudi pärimuse kohaselt oma kuulsad kangelasteod sooritanud.

⁸ Reisi neljandaks ja viimaseks päevaks oli teele moodustunud palverändurite katkematu rongkäik. Nüüd hakkasid nad Jeruusalemmi viivatele mägedele ronima. Ja tipule lähenedes vaatasid nad üle Jordani jõe kaugetele mägedele ja lõuna poole üle Surnumere liikumatu vee. Umbes poolel teel üles Jeruusalemma nägi Jeesus esmakordselt Õlimäge (mis tema hilisemas elus nii olulist osa mängis) ja Joosep näitas talle Püha Linna, mis asus just selle mäeharja taga, ning nooruki süda hakkas kiiresti põksuma rõõmsas ootuses, et ta näeb peagi oma taevase Isa linna ja maja.

⁹ Õlimäe idanõlvadel tegid nad väikese Betaania küla serval puhkepeatuse. Külalislahked külaelanikud tulid palverändurite eest hoolitsema. Joosep oma perega oli juhtumisi peatunud kellegi Siimoni maja lähedal, kellel oli kolm Jeesusega samaealist last — Maarja, Marta ja Laatsarus. Naatsareti pere kutsuti majja einestama ja kahe pere vahel tärkas eluaegne sõprus. Jeesus peatus selles majas oma sündmusrikka elu jooksul korduvalt hiljemgi.

¹⁰ Nad jätkasid teed ja seisisid peagi Õlimäe järsaku ääres ning Jeesus nägi esimest korda (enda mäletamist mööda) Püha Linna, selle suursuguseid paleesid ja oma Isa mõjujõulist templit. Mitte kunagi oma elus polnud Jeesus kogenud sellist puhtinimlikku erutust, mis teda valdas, seistes sel aprillikuu pärastlõunal Õlimäel, ahmides endasse esimest vaadet Jeruusalemmale. Ka hilisematel aastatel seisis ta korduvalt samal kohal ja nuttis selle linna pärast, mis pidi peagi tagasi lükama veel ühe prohveti, viimase ja suurima oma taevastest õpetajatest.

¹¹ Kuid nad kiirustasid edasi Jeruusalemma. Oli juba neljapäeva öhtupoolik. Linna jõudes möödusid nad templist ja Jeesus polnud veel kunagi näinud nii suurt inimhulka. Ta mõtiskles palju sellest, kuidas need juudid olid teadaoleva maailma kaugeimatest paikadest siia kokku kogunenud.

¹² Varsti jõudsid nad kohta, kus pidid paasapüha nädala jooksul peatuma; see oli Maarja ühe jõuka sugulase suur kodu ning too sugulane teadis Sakariase kaudu nii Johannese kui ka Jeesuse sünniloost. Järgmisel, ettevalmistuste päeval valmistusid nad paasapühasabati kohaseks tähistamiseks.

¹³ Kuigi kogu Jeruusalemm oli paasapühaks valmistudes liikvel, leidis Joosep aega, et viia oma poeg akadeemiasse, kus ta pidi kahe aasta pärast, ettenähtud vanuses, viieteistkümnenaastaseks saades, oma haridusteed jätkama. Joosep oli tõeliselt hämmastunud, nähes, kui vähe Jeesus nende hoolikalt koostatud plaanide vastu huvi tundis.

¹⁴ Tempel ja kõik sellega seotud teenistused ning muud toimingud jätsid Jeesusele sügava mulje. Esimaskordselt pärast nelja-aastaseks saamist oli ta liialt tegevuses omaenda mõtetega, et eriti palju küsimusi esitada. Ta esitas siiski oma isale mitu kimbatusse ajavat küsimust (nagu varasematelgi kordadel) selle kohta, miks taevane Isa nõudis nii paljude süütute ja abitute loomade tapmist. Nagu isa poisi näoilmele väga hästi aru sai, ei rahuldanud tema vastused ja selgitamiskatsed sügavalt juurdlevat terava mõistusega poega.

¹⁵ ¶ Päev enne paasapühasabatit tulvasid läbi Jeesuse sureliku meele vaimuvalguse vood ja täitsid tema inimsüdame armastava osavõtlikkusega vaimupimeida ja moraalselt ebateadliku rahva suhtes, kes oli kokku tulnud iidset paasapüha tähistama. See oli üks erakordsemaid päevi, mis Jumala Poeg lihas veetis; öösel ilmus esmakordselt tema maisel elujärgul Salvingtonilt sõnumitooja, kelle oli saatnud Immanuel, ja lausus: „Tund on tulnud. Sul on aeg asuda oma Isa ülesannet täitma.”

¹⁶ Ja nii, veel enne kui tema noortele õlgadele langesid Naatsareti perekonnaga seotud rängad kohustused, jõudis kohale taevane sõnumitooja, tuletamaks meelde sellele veel alla kolmeteistkümnenaastasele noormehele, et on tulnud aeg hakata täitma universumikohustusi. See oli esimene samm pikas sündmustereas, mis lõpuks kulmineerus Poja annetumise lõpulejõudmisega Urantial ja sellega, et „universumi valitsemise kohustused seati taas tema inimlik-jumalikele õlgadele”.

¹⁷ Aja möödudes muutus kehastumise saladus meile kõigile üha arusaamatumaks. Me suutsime vaevu tajuda, et see Naatsareti poiss on kogu Neadoni looja. Ning me ei saa ka praegu aru, kuidas sellesama Looja-Poja ja tema Paradiisi-Isa vaim on seotud kogu inimkonna hingedega. Aja möödudes võisime näha, et tema inimmeel sai üha selgemini aru, et sel ajal, kui ta elas oma lihalikku elu, oli vaimus tema õlgadel vastutus kogu universumi eest.

¹⁸ ¶ Nii lõpeb Naatsareti poisi elujärk ja algab lugu noorukist — üha enam eneseteadlikust jumalikest inimesest —, kes hakkab nüüd mõtlema enda koha üle maailmas, püüdes oma üha avarduvat elueesmärki ühitada vanemate soovidega ja kohustustega perekonna ning tolle ajastu ühiskonna ees.